

Edyta Bątkiewicz

Wystawa: "Przez Wielkopolskę do Paryża", 25 III - 30 VI 2013

Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej 30, 232-233

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**WYSTAWA:
PRZEZ WIELKOPOLSKĘ DO PARYŻA
25 III – 30 VI 2013**

W dniu 25 marca 2013 roku w holu na I piętrze Zamku Kórnickiego otwarto polsko-francuską wystawę nawiązującą do dziejów Wielkiej Emigracji. Ekspozycję zrealizowano z dwóch powodów. Pierwszym, bezpośrednio związanym z działalnością Biblioteki Kórnickiej, była przypadająca w 2013 roku 160. rocznica urodzin Władysława Zamoyskiego (1853-1924). Drugą przyczyną – choć nie drugorzędną – był wydany w 2011 roku polsko-francuski album autorstwa Hanny Zaworonko-Olejniczak *Na obcej ziemi. Groby polskie na cmentarzach paryskich i w Montmorency. (En Terre d'exil. Tombeau polonais dans les cimetières de Paris et de Montmorency)*. Album upamiętnia Polaków – emigrantów zmuszonych opuścić w wyniku powstańczych zawieruch rodzime ziemie. Dla wielu z nich Francja, najczęściej Paryż, stała się drugim domem. Droga do Francji często wiodła przez Wielkopolskę, a losy emigrantów nieraz krzyżowały się z losami właścicieli Kórnickiego Zamku. Zatem wystawa miała na celu także wskrzeszenie pamięci o tych ludziach.

Ekspozycję podzielono na dwie części. Pierwsza część to dwadzieścia plansz. Zostały na nich przedstawione sylwetki osób, które „przez Wielkopolskę do Paryża” zmuszone były wyjechać; tych, którzy w Wielkopolsce zostawili swoje rodzinne domy, a także osiadłych w stolicy Francji, których z Wielkopolską połączyły kontakty polityczne lub więzi rodzinne. Bohaterami wystawy między innymi byli książę Adam Jerzy Czartoryski (1770-1861), przedstawiciele rodziny Zamoyskich i Działyńskich: Klaudyna z Działyńskich Potocka (1801-1836), generał Władysław Zamoyski (1803-1868) i jego żona Jadwiga z Działyńskich (1831-1923), ich syn Władysław Zamoyski, a także ważny dla polskiej emigracji w Paryżu Leonard Niedźwiecki sekretarz gen. Wł. Zamoyskiego (1811-1892). Ponadto znalazło się na wystawie kilkanaście innych osób, które los w różny sposób powiązał z Wielkopolską lub z poszczególnymi przedstawicielami rodziny Działyńskich i Zamoyskich, np. słynny artysta grafik, autor miedziorytów Antoni Oleszczyński (1794-1879), Ludwik Mierosławski (1814-1878), Cyprian Kamil Norwid (1821-1883), Fryderyk Chopin (1810-1849). Każda plansza stanowiła swoisty *collage* tekstu biograficznego danej postaci oraz fotografii lub pamiątek z tą postacią związanych.

Druga część ekspozycji to zaprezentowane w czterech gablotach materiały, głównie korespondencyjne pochodzące ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej, a dotyczące bohaterów wystawy. Z ciekawszych prezentowanych w gablotach materia-

łów można było podziwiać np. zaszyfrowany list księcia Adama Jerzego Czartoryskiego do Tytusa Działyńskiego z czasów powstania listopadowego, intercyzę ślubną Izabeli z Czartoryskich i Jana Działyńskiego, notatki Jadwigi generałowej Zamoyskiej z wypisami do nauki języka greckiego i tureckiego, wiersze Odyńca dedykowane Klaudynie z Działyńskich Potockiej oraz jeden z cenniejszych egzemplarzy ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej – autograf III Części „Dziadów”.

Ponadto zaprezentowano dokumenty z archiwum Leonarda Niedźwieckiego, głównie korespondencje oraz kilka z kilkudziesięciu posiadanych przez Bibliotekę Kórnicką raptularzy, które Niedźwiecki prowadził przez kilkadziesiąt lat, jakie spędził na emigracji w Londynie i Paryżu.

Wystawę przygotowali: Magdalena Biniak-Szkopek (BK PAN), Edyta Bątkiewicz (BK PAN), Grzegorz Kubacki (BK PAN), Hanna Zaworonko-Olejniczak (Fundacja Regards Multiples), Wojciech Olejniczak (Fundacja Tres). Barbara Kłosowicz-Krzywicka (Towarzystwo Opieki Nad Polskimi Zabytkami i Grobami Historycznymi we Francji), tłumaczenie: Barbara Miechówka (Communauté Franco-Polonaise)

Edyta Bątkiewicz

WYSTAWY PODCZAS WEEKENDÓW MAJOWYCH

POWSTANIE STYCZNIOWE

1-3 V 2013

W styczniu 2013 roku minęło 150 lat od ostatniego XIX-wiecznego powstania narodowego. Aby uczcić tę rocznicę, jedną z wystaw, które od 2008 roku są organizowane w każdy weekend maja, poświęcono na prezentację pamiątek pochodzących z tego okresu. Zgodnie z założeniami cyklu wystaw: „Weekendy majowe w Bibliotece Kórnickiej”, zaprezentowano materiały (archiwalia, ikonografia, eksponaty muzealne) pochodzące przede wszystkim ze zbiorów Biblioteki Kórnickiej, których nie można podziwiać podczas stałej ekspozycji muzealnej. Bardzo ciekawym wyjątkiem od tej reguły – unikatowym i niezwykle cennym, była czarka Romualda Traugutta, wypożyczona z rodzinnych zbiorów dr. hab. Jacka Kowalskiego. Ponadto przedstawiono ciekawy zbiór archiwaliów pochodzący z Archiwum Jana Działyńskiego z okresu powstania styczniowego: „Akta organizacji powstania styczniowego w zaborze pruskim” – źródła dotyczące działania organizacji w końcowej fazie powstania od 18 kwietnia 1864 roku. Zachowane akta